

De hoogleraar

Dijkgraaf & Fresco

Folia nr. 30

Zeldzame helden

Zo heel af en toe komt er een held in ons leven voorbij. Ik ben op zich niet geneigd tot heldenverering, al is het maar omdat aan iedere held een zekere ambivalentie kleeft. De grote held blijkt in het dagelijks leven vaak een vreselijke tiran, een alcoholist of een verwaande kwast. Helden zijn zelden bescheiden of genuanceerd, maar eenzijdig en egoïstisch. Er zijn helden uit koppigheid, omdat de Noordpool of die ene top bereikt moet worden.

Soms wordt heldendom geboren uit kwajongensgedrag of gewoon uit toeval, of beide, zoals in het geval van Wael Ghonim, de jonge, onbekende Egyptenaar die via Facebook opriep tot de revolutie en nu in één klap *Time's* lijst van de meest invloedrijke mensen ter wereld aanvoert. Ik heb het ook niet over de huis-, tuin- en keukenheld die poezen uit dakgoten redt of oude vrouwtjes voor aanstormende metro's wegsleurt. Want hoe moedig en bewonderenswaardig dergelijk gedrag ook

is, dat zijn helden die door de omstandigheden tot heldendom gedreven worden.

Nee, ik heb het over de mensen die keer op keer het gevaar opzoeken, ondanks hun angsten, omdat ze gedreven worden door iets wat groter is dan zichzelf. De naamloze arts in een vluchtelingenkamp, de journalist aan het front. Dergelijk heldendom vraagt om de schaarse eigenschappen van doodsverachting en zelfopoffering.

Onlangs stierf, in de vroege ochtend in Misrata, de Amerikaanse oorlogsfotograaf Chris Hondros. Het is onduidelijk hoe hij tijdens de beschietingen tussen de rebellen en de troepen van Ghadaffi gewond is geraakt. Veelvuldig gelauwerd voor zijn werk in het Midden-Oosten en Afrika, was hij bij collega's bekend om zijn verslaving aan klassieke muziek en met name Bach. Een van zijn videocollages heet Bagdad in D mineur. Helden zijn zeldzaam, maar als ze voorbijkomen, dan zijn wij even stil. ■■■ Louise O. Fresco